

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра «Комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки» (№ 503)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова НМК

 Д.М. Крицький
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Інтелектуальна власність»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 12 «Інформаційні технології»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 123 «Комп'ютерна інженерія»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Комп'ютерні системи і мережі»
(найменування освітньої програми)

Освітні програми: «Системне програмування» (1 рік 9 місяців)
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Харків 2023 рік

Робоча програма «Інтелектуальна власність»
(назва дисципліни)

Розробник: Піскачов О.І., доцент, к.т.н., снс
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри _____
«Комп'ютерних систем, мереж і кібербезпеки»
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри д.т.н., професор В. С. Харченко
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (Денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	<p>Галузь знань: <u>12 «Інформаційні технології»</u> (шифр та найменування)</p> <p>Спеціальність: <u>123 «Комп'ютерна інженерія»</u></p> <p>Освітні програми: <u>«Системне програмування»</u></p> <p>Рівень вищої освіти: другий (магістерський)</p>	Обов'язкова
Кількість модулів - 1		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів - 2		2023/ 2024
<u>Індивідуальне завдання</u> - немає (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 48/120		<u>1-й</u>
		Лекції *
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4		<u>32</u> години
		Практичні, семінарські*
		<u>16</u> години
		Лабораторні *
	<u>0</u> годин	
Самостійна робота		
<u>72</u> годин		
Вид контролю		
залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 48/72.

* Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину в залежності від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: глибоке засвоєння знань щодо правового регулювання відносин, що мають місце під час виникнення, використання та охорони об'єктів права інтелектуальної власності.

Завдання: формування у здобувачів освіти фахових знань щодо загальних положень права інтелектуальної власності, її інститутів, понять та видів об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності, підстав виникнення, умов і порядку використання її результатів, порядку та способів захисту порушених прав.

Компетентності, які набуваються:

- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі комп'ютерної інженерії або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;
- здатність до адаптації та дій в новій ситуації;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність спілкуватися іноземною мовою;
- здатність до визначення технічних характеристик, конструктивних особливостей, застосування і експлуатації програмних, програмно-технічних засобів, комп'ютерних систем та мереж різного призначення;
- здатність розробляти алгоритмічне та програмне забезпечення, компоненти комп'ютерних систем та мереж, Інтернет додатків, кіберфізичних систем з використанням сучасних методів і мов програмування, а також засобів і систем автоматизації проектування;
- здатність будувати та досліджувати моделі комп'ютерних систем та мереж;
- здатність використовувати та впроваджувати нові технології, включаючи технології розумних, мобільних, зелених і безпечних обчислень;
- брати участь в модернізації та реконструкції комп'ютерних систем та мереж, різноманітних вбудованих і розподілених додатків, зокрема з метою підвищення їх ефективності;
- здатність використовувати та впроваджувати нові технології, включаючи технології розумних, мобільних, зелених і безпечних обчислень, брати участь в модернізації та реконструкції комп'ютерних систем та мереж, різноманітних вбудованих і розподілених додатків, зокрема з метою підвищення їх ефективності;
- здатність будувати архітектуру та створювати системне і прикладне програмне забезпечення комп'ютерних систем та мереж.

Очікувані результати навчання:

- знаходити необхідні дані, аналізувати та оцінювати їх;

- вирішувати задачі аналізу та синтезу комп'ютерних систем та мереж;
- застосовувати знання технічних характеристик, конструктивних особливостей, призначення і правил експлуатації програмно-технічних засобів комп'ютерних систем та мереж для вирішення складних задач комп'ютерної інженерії та дотичних проблем;
- здатність досліджувати, розробляти та обирати технології створення великих і надвеликих систем;
- застосовувати знання технічних характеристик, конструктивних особливостей, призначення і правил експлуатації програмно-технічних засобів комп'ютерних систем та мереж для вирішення складних задач комп'ютерної інженерії та дотичних проблем;
- вирішувати задачі аналізу та синтезу комп'ютерних систем та мереж.

Пререквізити – дисципліна є обов'язковим компонентом освітньої програми і базується на знаннях, отриманих під час вивчення дисциплін у циклі загальної і професійної підготовки, передбачених навчальним планом спеціальності.

Кореквізити – «Науково-педагогічне стажування».

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль

Змістовний модуль 1. Правові основи системи захисту інтелектуальної власності в Україні і світі.

ТЕМА 1. Авторське право інтелектуальної власності

Вивчається правові основи забезпечення захисту ІВ в Україні. Види правових актів, їх визначення. Історія авторського права. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності. Регулювання права інтелектуальної власності – WIPO та національні органи. Права, що охороняються авторським правом - майнові і немайнові права. Охорона похідних творів. Програми для ЕОМ і мультимедійна продукція. Торговельні марки і патенти. Договори про охорону об'єктів інтелектуальної власності. Договори про реєстрацію об'єктів інтелектуальної власності. Договори про класифікацію об'єктів інтелектуальної власності.

ТЕМА 2. Форми реєстраційних документів на об'єкти інтелектуальної власності

Свідоцтво на знак для товарів і послуг. Реєстрація торгової марки. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір. Реєстрація програм для ЕОМ, сайтів та інше. Патент на промисловий зразок, корисну модель, винахід. Офіційні публікації - бюлетені та бази даних.

ТЕМА 3. Торговельні марки та їх неправомірне використання.

Призначення та види торговельних марок. Ознайомлення та вивчення МКТП відповідно до торговельних марок. Підготовка до реєстрації торговельної марки. Пошук даних про відомі торговельні марки. Недобросовісна конкуренція з використанням торговельних марок, правове визначення.

ТЕМА 4. Нормативні документи та порядок реєстрації творів і програм для ЕОМ

Ознайомлення та вивчення форм документів Міністерства економічного розвитку та торгівлі для реєстрації авторського права. Види творів та особливості їх реєстрації. Реєстрація літературних, службових, мультимедійних творів та програм для ЕОМ.

Змістовий модуль 2. Патентне право інтелектуальної власності

ТЕМА 5. Міжнародна система захисту об'єктів патентного права

Основні цілі, напрями та принципи державної політики у сфері захисту об'єктів патентного права. Патенти в Україні. Міжнародна патентна класифікація. Цілі та порядок пошуку патентної інформації. Патентування корисних моделей та винаходів в Україні та міжнародні заявки. Особливості складання формули винаходу та корисної моделі.

ТЕМА 6. Передача прав інтелектуальної власності

Вивчається порядок передачі виняткових і невиключних прав на використання інтелектуальної власності. Складання та порядок реєстрації договорів. Правові дії щодо припинення порушення договорів. Порушення авторських прав в кіберпросторі. «Піратство» в Інтернеті та способи боротьби з ним.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб.	с.р.
1	2	3	4	5	6
Модуль					
Змістовний модуль 1. Правові основи системи захисту інтелектуальної власності в Україні і світі					
Тема 1. Авторське право інтелектуальної власності	18	4	2	-	12
Тема 2. Форми реєстраційних документів на об'єкти інтелектуальної власності	18	4	2	-	12
Тема 3. Торговельні марки та їх неправомірне використання	18	4	2	-	12
Тема 4. Нормативні документи та порядок реєстрації творів і програм для ЕОМ	18	4	2	-	12
Модульний контроль					
Разом за змістовним модулем 1	72	16	8	-	48
Змістовний модуль 2. Патентне право інтелектуальної власності					
Тема 5. Міжнародна система захисту об'єктів патентного права	24	8	4	-	12
Тема 6. Передача прав інтелектуальної власності	24	8	4	-	12

Модульний контроль					
Разом за змістовним модулем 2	48	16	8	-	24
Усього годин	120	32	16	-	72

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	
1			
	Разом		

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	
1	Авторське право інтелектуальної власності. Форми реєстраційних документів на об'єкти інтелектуальної власності	4	
2	Торговельні марки та їх неправомірне використання. Нормативні документи та порядок реєстрації творів і програм для ЕОМ	4	
3	Міжнародна система захисту об'єктів патентного права. Передача прав інтелектуальної власності	8	
	Разом	16	

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Авторське право інтелектуальної власності	12
2	Тема 2. Форми реєстраційних документів на об'єкти інтелектуальної власності	12
3	Тема 3. Торговельні марки та їх неправомірне використання	12
4	Тема 4. Нормативні документи та порядок реєстрації творів і програм для ЕОМ	12
5	Тема 5. Міжнародна система захисту об'єктів патентного права	12

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
6	Тема 6. Передача прав інтелектуальної власності	12
	Разом	72

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено

10. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, практичних занять, консультацій, а також самостійна робота здобувачів за відповідними матеріалами (п.10,11).

11. Методи контролю

Проведення поточного контролю, підсумковий контроль у вигляді заліку.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачи

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...2	8	0...16
Виконання і захист практичних робіт	0...4	4	0...16
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...2	8	0...16
Виконання і захист практичних робіт	0...4	4	0...16
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Усього за семестр			60...100

Контроль знань при проведенні занять оцінюється за такими шкалами:

активність на лекції під час відповідей на питання:

- повна відповідь на питання - 2 бали;
- неповна відповідь - 1 бал;
- відсутність на лекції - 0 балів,

виконання і захист практичних робіт:

при виконанні всіх вимог завдань методик на роботи - 4 бали;

- неповні відповіді на питання при захисті результатів роботи за змістом досліджуваної теми - 3 бали;
- неповні відповіді на питання за змістом і результатами роботи - 2 бала;
- недопрацьовані результати роботи і неповні відповіді на питання за змістом результатів роботи - 1 бал;
- якщо робота не виконана і не захищена - 0 балів.

На модульний контроль (всього 18 балів) виносяться всі пройдені за контрольований період теми, які включаються в варіанти завдань, що містять по 3 питання (по всім темам та видам занять). Максимальна кількість балів за кожне питання - 6.

Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться у разі відмови здобувача від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з одного теоретичного та одного практичного запитань, максимальна кількість за кожне із запитань, складає 50 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Показати необхідний мінімум знань та умінь. Захистити не менше 80% від усіх завдань практичних занять. Уміти використовувати правові та нормативні документи, вітчизняних та міжнародних стандартів для проведення робіт щодо захисту інтелектуальної власності.

Добре (75-89). Твердо знати необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки, захистити не менше 90% завдань практичних занять. Уміти використовувати сучасні методи теоретичних досліджень для організації та проведення робіт щодо захисту інтелектуальної власності. Мати необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки.

Відмінно (90-100). Здати всі контрольні точки з оцінкою «відмінно». Досконально знати всі теми та уміти їх застосовувати. Уміти виконувати інформаційне забезпечення щодо захисту інтелектуальної власності.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Дистанційний курс в системі дистанційного навчання Ментор, розташований за адресою: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=4835>.

14. Рекомендована література

1. Конституція України
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
3. Інтелектуальна власність. URL:
<http://me.gov.ua/Tags/DocumentsByTag?lang=uk-UA&id=bb27fb37-4305-4686-9ea0-995d1c10f028&tag=DerzhavnaSluzhbaIntelektualnoiVlasnosti> (станом на 19.08.2022).
4. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
5. Закон України «Про державну таємницю»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.
6. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки»,
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>.
7. Закон України «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
8. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>.
9. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції».
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
10. Цивільний кодекс України
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
11. Господарський кодекс України
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
12. Стандарти Всесвітньої організації інтелектуальної власності.
URL:<http://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=d0f73c4b-51e8-47d1-8a92-b9e2d51992d9&title=StandartiVsesvitnoiOrganizatsiiIntelektualnoiVlasnosti> (станом на 19.08.2022).
13. Об'єкти промислової власності. URL: www.uipv.org/ua/objects.html
(станом на 19.08.2022).
14. Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р., переглянута в Стокгольмі 14 липня 1967 р. і в Женеві 13 травня 1977 р. і змінена 28 вересня 1979 р. URL:
https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_066/print1356525398596531 (станом на 19.08.2022).
15. Локарнська угода про заснування Міжнародної класифікації промислових зразків. Підписана в Локарно 8 жовтня 1968 року, зі змінами від 28 вересня 1979 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_b07 (станом на 19.08.2022).
16. Віденська угода про заснування Міжнародної класифікації зображувальних елементів знаків. URL: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_h33(станом на 19.08.2022).

17. International classification of the figurative elements of marks (Vienna Classification). Sixth edition.- URL: www.wipo.int/classifications/nivilo/pdf/eng/vienna/vie6eng.pdf (accessed 19 August 2022).

18. Міжнародна класифікація товарних знаків URL: <http://dstszi.kmu.gov.ua/dstszi/control/uk/index> (станом на 19.08.2022).

19. Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію (укр). URL: <http://dstszi.kmu.gov.ua/dstszi/control/uk/index> (станом на 20.08.2018).

20. Міжнародна патентна класифікація (МПК-2022.01). URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/mijn-klasif>.

21. Міжнародна класифікація товарів і послуг для реєстрації знаків (МКТП-12-2023). URL: <https://nice.nipo.gov.ua/>.

22. Підкамінь Л.Й., Ангельська А.О., Добровольський Ю.Г. Основи інтелектуальної власності об'єктів науково-технічної творчості: навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2019. 315 с.

23. Попова Л.М., Хромов А.В., Шуба І.В. Інтелектуальна власність : підручник. Харків : «Федорко», 2021. с. 262.

24. Білоусова Н. О., Гаврушкевич Н. В., Данильченко М. А. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.

25. ДСТУ 3574-97 Патентний формуляр. Основні положення. Порядок складання та оформлення. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 1998. 10 с.

26. ДСТУ 3575-97 Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення. [Чинний від 1998-01-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 1998. 16 с.